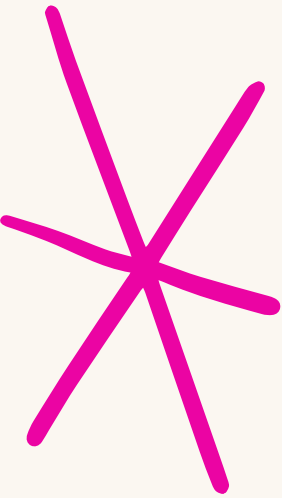

Līga Stokmane-Blaua

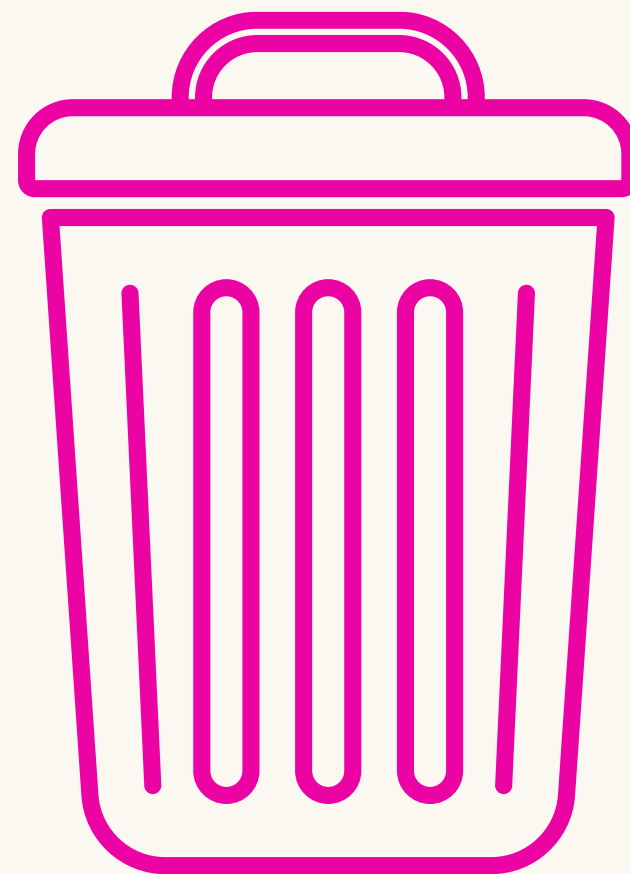
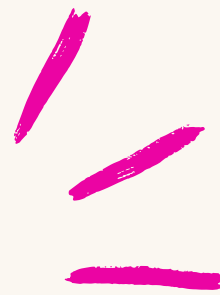
Patēriņš.
Pārtēriņš.
Aprīte.

Kāpēc atkritumu šķirošana ir tikai
sākums?

22.09.2026

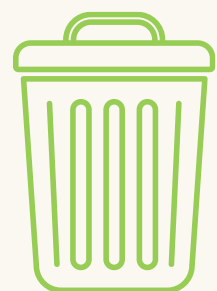
Ko tu esi izmetis pēdējo 24 stundu laikā?

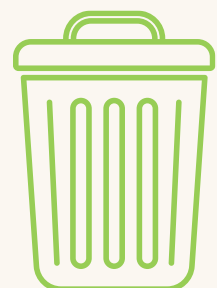
Šodien mēģināsim izprast šo sistēmu un savu
vietu tajā.

Sadzīves atkritumu apjoms (2025)

Latvijā uz vienu iedzīvotāju gadā tiek radīti **464 kg** sadzīves atkritumu

Eiropā uz vienu iedzīvotāju gadā tiek radīti **511 kg** sadzīves atkritumu

Eiropas Revīzijas palāta: "Latvijā izveidota funkcionējoša un stabila sadzīves atkritumu apsaimniekošanas sistēma."

Sadzīves (nešķiroto) atkritumu sastāvs (2024)

Bioloģiskie (t.sk. pārtikas) atkritumi: 30% – 40%

Tā ir lielākā frakcija, kuras atsevišķa šķirošana Latvijā ir obligāta

Papīrs un kartons (makulatūra): 20% – 25%

Plastmasa un polimērmateriāli: 15% – 20% (PET pudeles, plēves, dažādi iepakojuma traučiņi)

Stikls: veido aptuveni **5% – 8%** no kopējās masas

Citi materiāli: metāls, tekstils, koksne, higiēnas preces, kā arī sadzīves bīstamie atkritumi un citi neatdalīti maisījumi (**15% – 20%**)

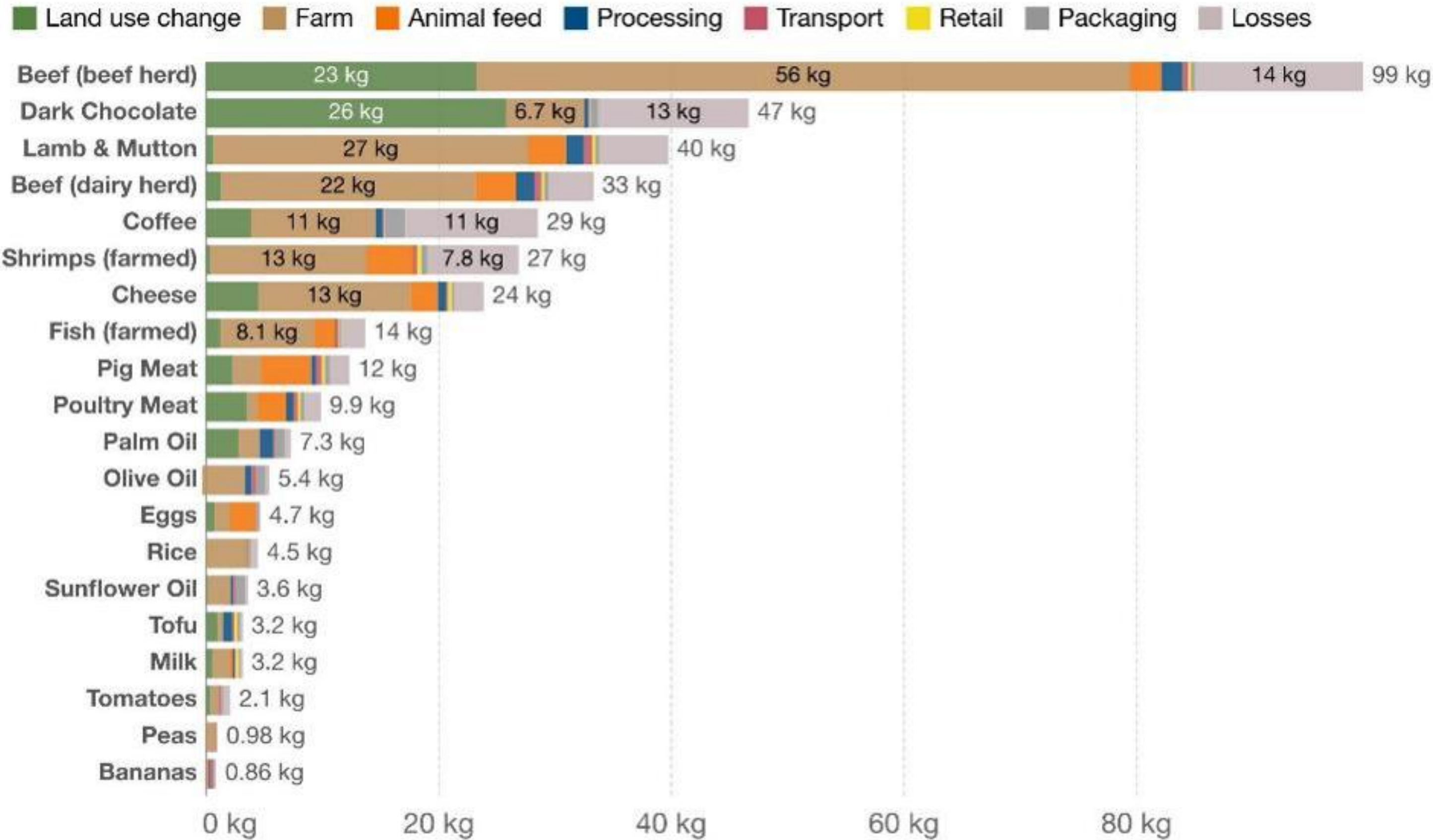
Nešķirotu sadzīves atkritumu sastāvs rašanās vietā (masas %)

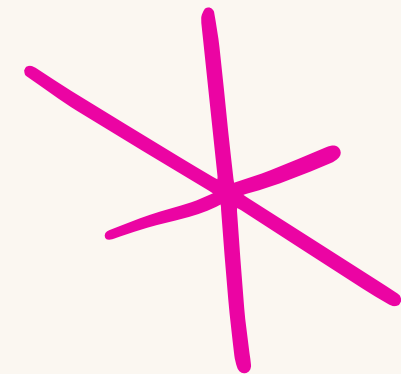
Atkritumu veids	Latgales AAR	Dienvidkurzemes AAR	Ziemeļkurzemes AAR	Viduslatvijas AAR	Vidzemes AAR
Papīrs un kartons (IEP)	7.53%	9.59%	9.21%	9.94%	3.18%
Papīrs un kartons	3.71%	5.66%	5.09%	5.38%	9.61%
Stikls (IEP)	11.30%	5.30%	8.54%	6.52%	5.84%
Stikls	2.17%	1.43%	0.62%	0.36%	1.64%
Plastmasa (IEP)	11.10%	13.30%	13.17%	15.47%	6.96%
Plastmasa	1.28%	3.42%	4.35%	5.80%	8.59%
Kompozītmateriāli (IEP)	0.40%	0.31%	0.23%	0.52%	1.41%
Metāls (IEP)	1.42%	0.82%	1.30%	2.08%	1.47%
Metāls	0.98%	3.12%	1.24%	0.64%	3.03%
Tekstils	8.03%	4.67%	5.64%	4.43%	5.81%
Baterijas un akumulatori	0.42%	0.02%	0.02%	0.01%	0.55%
Elektriskās un elektroniskās iekārtas	1.11%	0.69%	0.70%	0.54%	0.17%
Sadzīves bīstamie atkritumi	0.00%	0.02%	0.00%	0.01%	0.40%
Bioloģiskie - pārtika	26.21%	17.25%	20.50%	15.43%	22.49%
Bioloģiskie - dārzu	8.68%	8.58%	4.29%	7.32%	6.03%
Lielizmēra	1.49%	0.74%	0.70%	1.13%	0.27%
Citi	7.73%	15.04%	10.41%	12.00%	14.13%
Smalksnes	6.45%	10.05%	13.99%	12.45%	8.41%

Food: greenhouse gas emissions across the supply chain

Greenhouse gas emissions are measured in carbon dioxide-equivalents (CO₂eq)² per kilogram of food.

"Dabā tiek radīti atkritumi un daba pati ar
tiem veiksmīgi tiek galā, bet cilvēkiem vēl ir
jāmācās, kā atbildīgi un efektīvi
apsaimniekot savus atkritumus"

/Rudīte Vesere/

Kā?

Zero Waste - minimālismā balstītu principu kopums, kas vērsts uz atkritumu novēršanu

💡 **atteikties** (refuse) – ieradumu pārskats, apdomā - ko tu dari, kā tu dari, ko tu pērc

💡 **samazināt** (reduce) – samazinu savu ietekmi

💡 **lietot atkārtoti** (reuse) – jā ilgstoši lietojamiem produktiem, nē 1x-lietojamiem produktiem

💡 **šķirot** (recycle)

💡 **kompostēt** (rot) – bio atkritumi. atcerēties, ka komposts bija katrā lauku mājā

Vai tev tā ir gadījies?

Nopirku, jo man to vajadzēja

Nopirku, jo bija atlaide

Nopirku, jo vienkārši bija ļoti lēti/
zema cena

Nopirku, jo citiem ir

Ziemas izpārdošana

PAPILDUS -60%
izvēlētām

KODs:
WINTER60

Mega deal - All BESTSELLERS

-55%

Code: **MEGA55**

**VĒL NAV PAR VĒLU
IEPRIECINĀT SAVU ĪPAŠO
CILVĒKU VALENTĪNDIENĀ!**

Pasūti tagad un saņem bezmaksas
līdz Valentīndienai!

IEPIRKTIES

jā iepirkšanās dienā atlaides līdz pat -40% 🛍️ - E-veikals Mans Ri
ašais piedāvājums Valentīna dienai -40% ATLAIDE ar kodu "14FE
ēdējā iespēja! Mājas internets ar atlaidi līdz 40% ⚠️ - Vēl tikai 7 di
iena ir klāt — atlaides līdz 40% - Kas tevi iepriecinās šoreiz?
alentīndienas atlaides 📌 Vēl vari paspēt sarūpēt dāvanu! - Atlaid
rcies izdevīgi! 🤗 ATLAIDES līdz -50% 📌 - Ja nevarat atvērt šo vēs
ēl tikai šodien: ATLAIDES un DĀVANAS pie Bites! - Nenokavē, atlai
arstākie noliktavas piedāvājumi! - Atklāj labākās cenas Neredzat att
ašais piedāvājums Valentīna dienai -40% ATLAIDE ar kodu "14FE

40%

Izmantojiet 40% atlaidi ar kodu "**14FEB**"

Šodien 14.02 ir pēdējā akcijas diena!

PIRKT

Valentīndienas
PROMO

-25%

atlaide noteiktiem
modeļiem

18:00-10:00
**NIGHT
SALE**
TIKAI 16H

-20%

Kāpēc ierobežot sevi, ja lietas var nopirkt tik lēti?

What does Temu mean?

Temu – Shop Like a Billionaire

We hope that you will enjoy the affordable great products

 Alibaba.com

SHEIN

Pētījums: Ķīnas internetveikalu preces var būt bīstamas

Plaša izvēle un zemākas cenas nekā vietējos veikalos – šie faktori padarījuši internetveikalus "Temu" un "Shein" īpaši pievilcīgus pircējiem. Taču, kā pētījumā secina Dānijas Patērētāju padome, ne viena vien no internetveikalā "Temu" pieejamajām precēm ir ne tikai ar defektiem, bet pat veselībai bīstama.

Bērnu rotaļlietas ar defektiem, tālruņu lādētāji, kas var izraisīt elektrošoku, un saules aizsargkrēmi ar hormonu darbību traucējošām ķīmiskām vielām. Šie, kā norādīts pētījumā, ir tikai daži no produktiem, ko pārdod Ķīnas interneta veikals "Temu".

Patērētāju padome norādīja, ka šajā interneta veikalā vēlams izvairīties no bērnu preču, kosmētikas, elektronikas, kā arī ar pārtiku un tās uzglabāšanu saistītu preču iegādes.

PTAC pārstāve Sanita Gertmane uzsver – klientiem jāņem vērā, ka šajos veikalos pārdotās preces nav ražotas pēc Eiropas Savienības standartiem.

Lēto preču slēptā cena: toksiskas ķimikālijas un nepietiekama kontrole

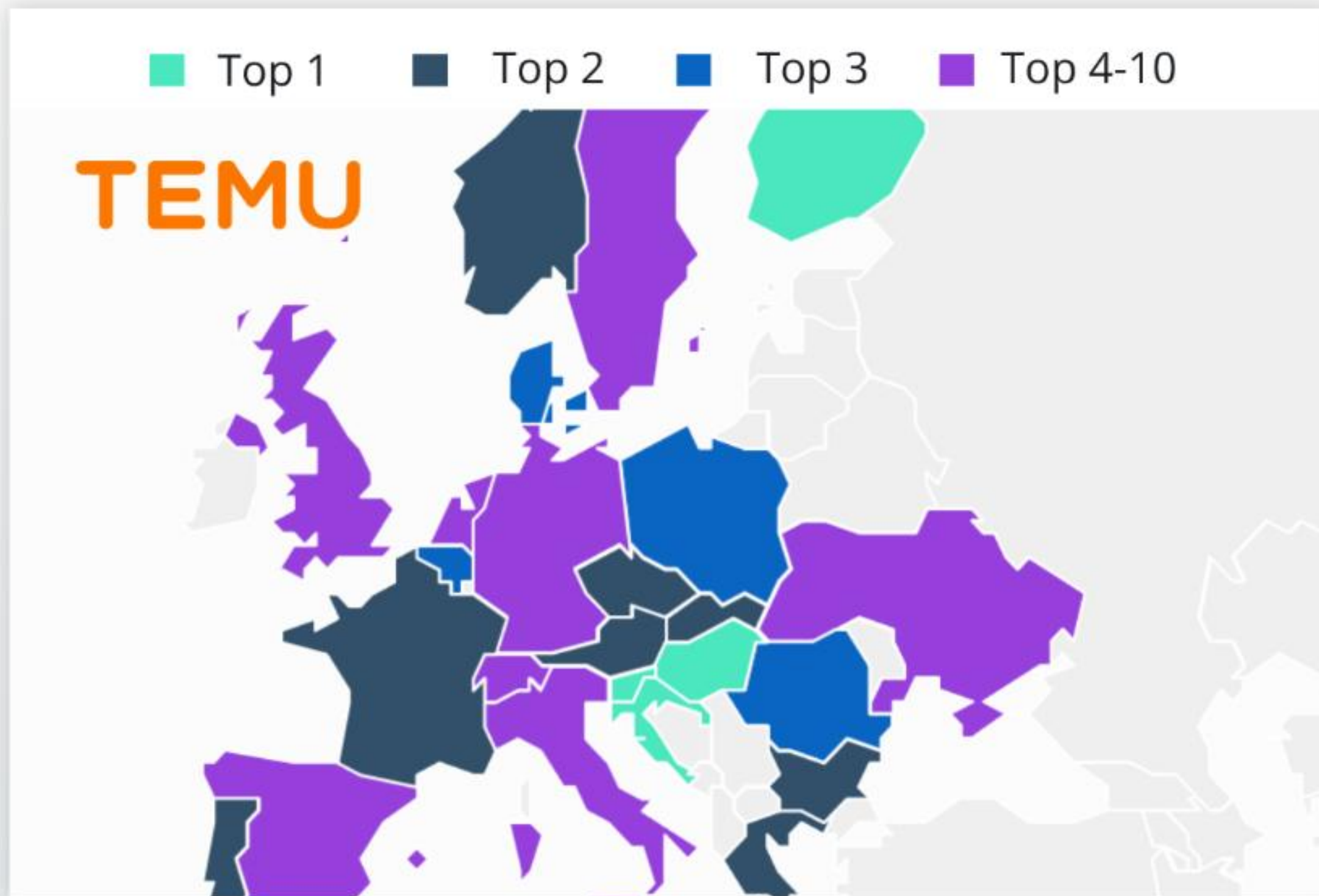

Avots:
<https://www.lsm.lv/raksts/zinas/ekonomika/21.08.2024-petijums-kinas-internetveikalu-preces-var-but-bistamas.a565884/>

Temu Is the Number One E-Commerce Retailer in Four European Markets

European markets in which Temu ranks among the top 10 e-commerce retailers, color coded by position, 2025

Atkarību izraisošs dizains, nelegāli produkti – Brisele apsūdz "Temu" negodprātībā

No 1. jūlija ievieš trīs eiro muitas nodokli par precēm zemas vērtības sūtījumos no trešajām valstīm

“Temu” paplašina sadarbību ar “Zaļo jostu” – turpmāk apsaimniekos arī platformas tekstilizstrādājumus

Kas labāk?

Pārpildīts skapis
no "second hand"
veikaliem

Pārpildīts skapis
no "fast fashion"
veikaliem

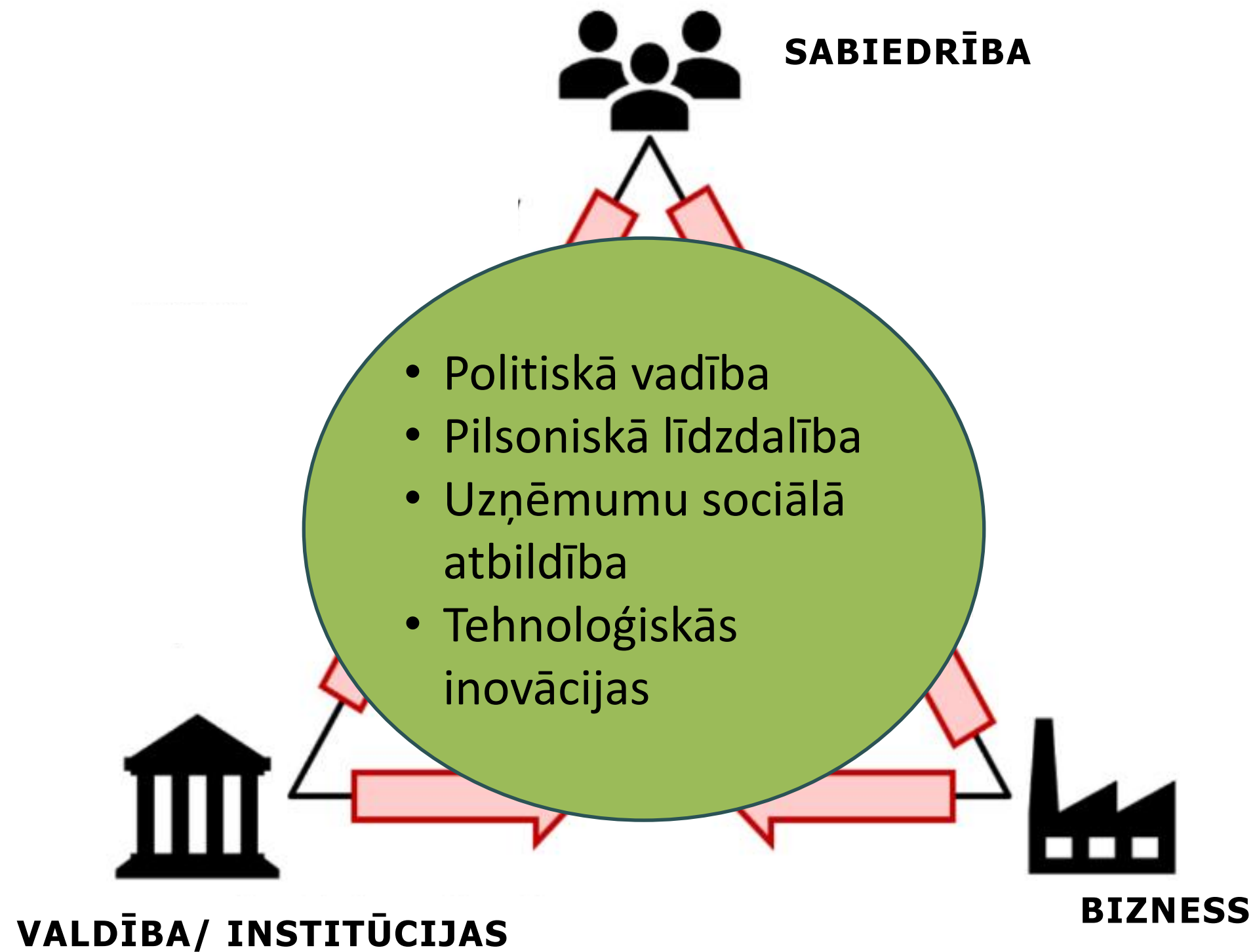
Tekstilpreču un plastmasas atkritumi Dandoras atkritumu izgāztuvē Nairobi

Avots:

<https://www.greenpeace.org/africa/en/blog/54589/how-fast-fashion-is-fuelling-the-fashion-waste-crisis-in-africa/>

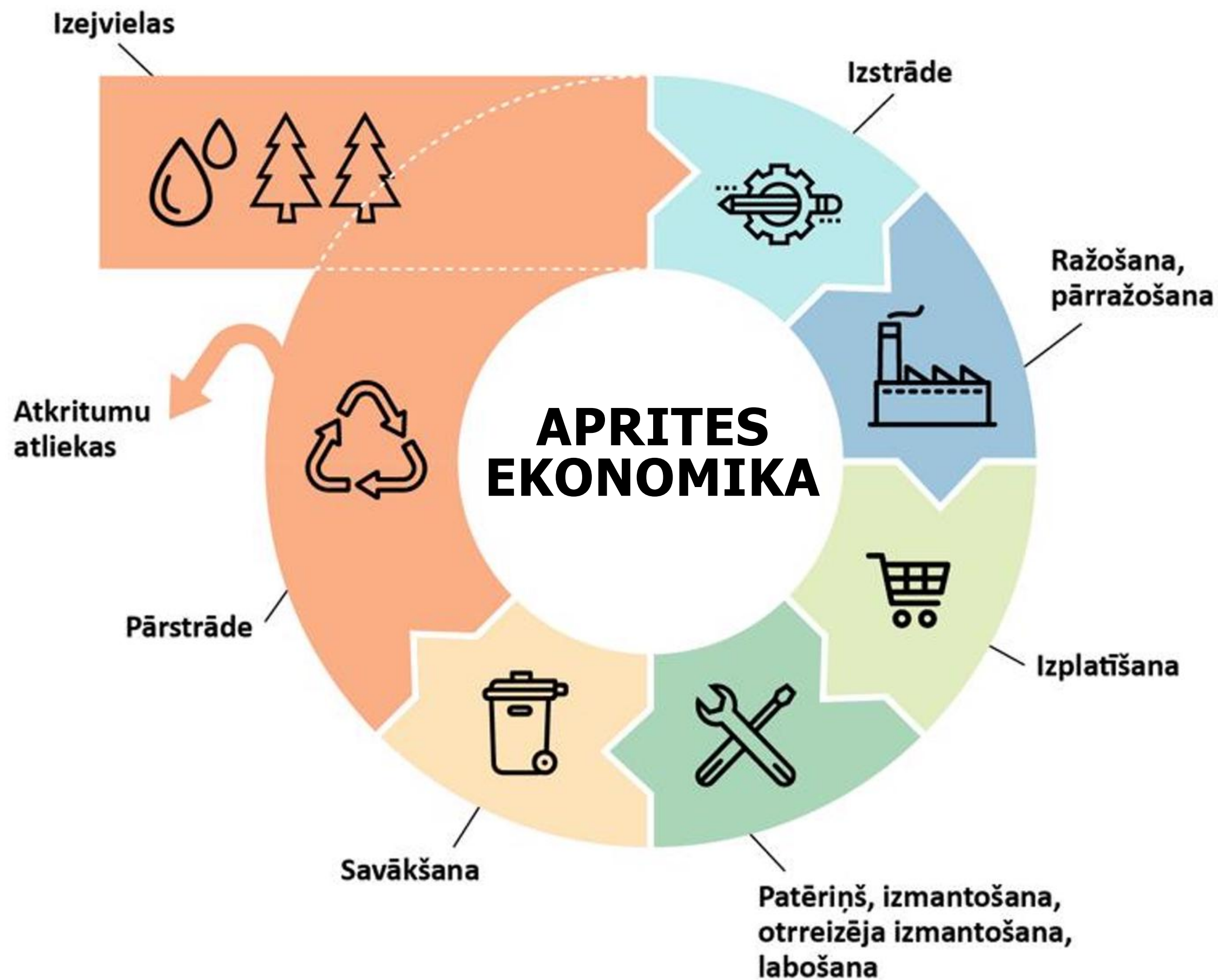

Pārmaiņu izaicinājumi

Credit: Pierre Peyretou

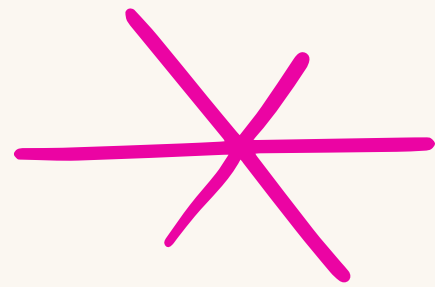

Avots:

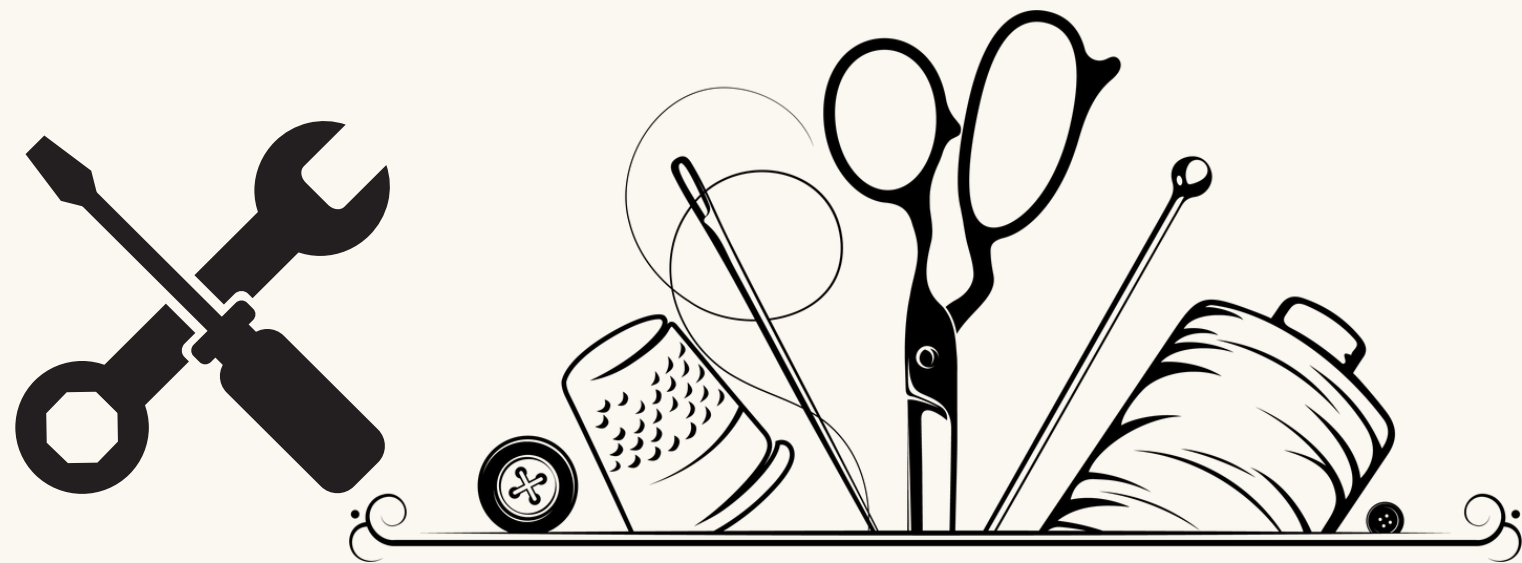
<https://enciklopedija.lv/skirklis/145101-aprites-ekonomika>

Ko darīt?

1

2

3

Vinted

4

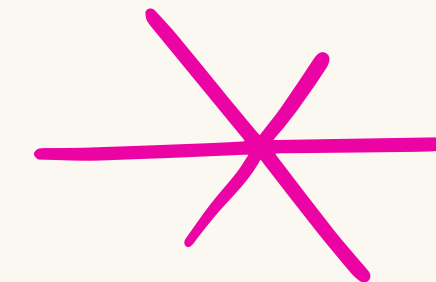

Dāvināt
pieredzi

Ko darīt? - mantu maiņas

1

Mantu maiņas un tikšanās vieta

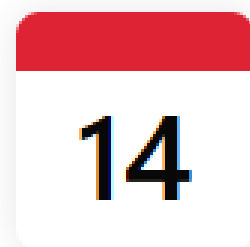
Šeit ikviens aicināts atstāt labas, kvalitatīvas lietas, kā arī bez maksas izraudzīties sev ko tīkamu un noderīgu. Mēs esam nekomerciāla bezpeļņas iniciatīva un darbojas uz labas gribas principa biedrības FREE RIGA paspārnē jau kopš 2018. gada .

2

3

Friday 14 February 2025 at 18:00

Lupatu maina

Greenhouse gas emissions by sector World, 2023

Our World
in Data

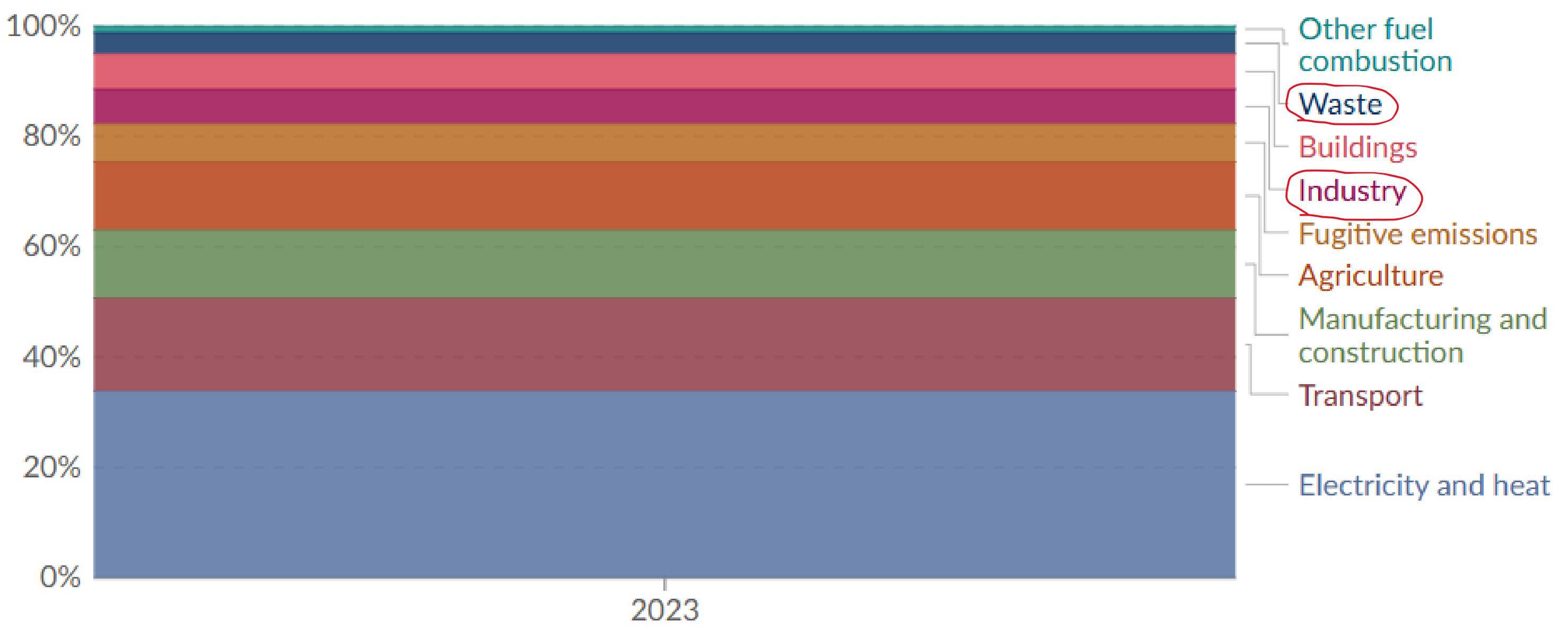
Greenhouse gas emissions are measured in tonnes of carbon dioxide-equivalents over a 100-year timescale. Land-use change emissions are not included.

Table

Area

Edit countries

Settings

1990

2023

Data source: Climate Watch (2026) – [Learn more about this data](#)
OurWorldinData.org/co2-and-greenhouse-gas-emissions | CC BY

Download

Share

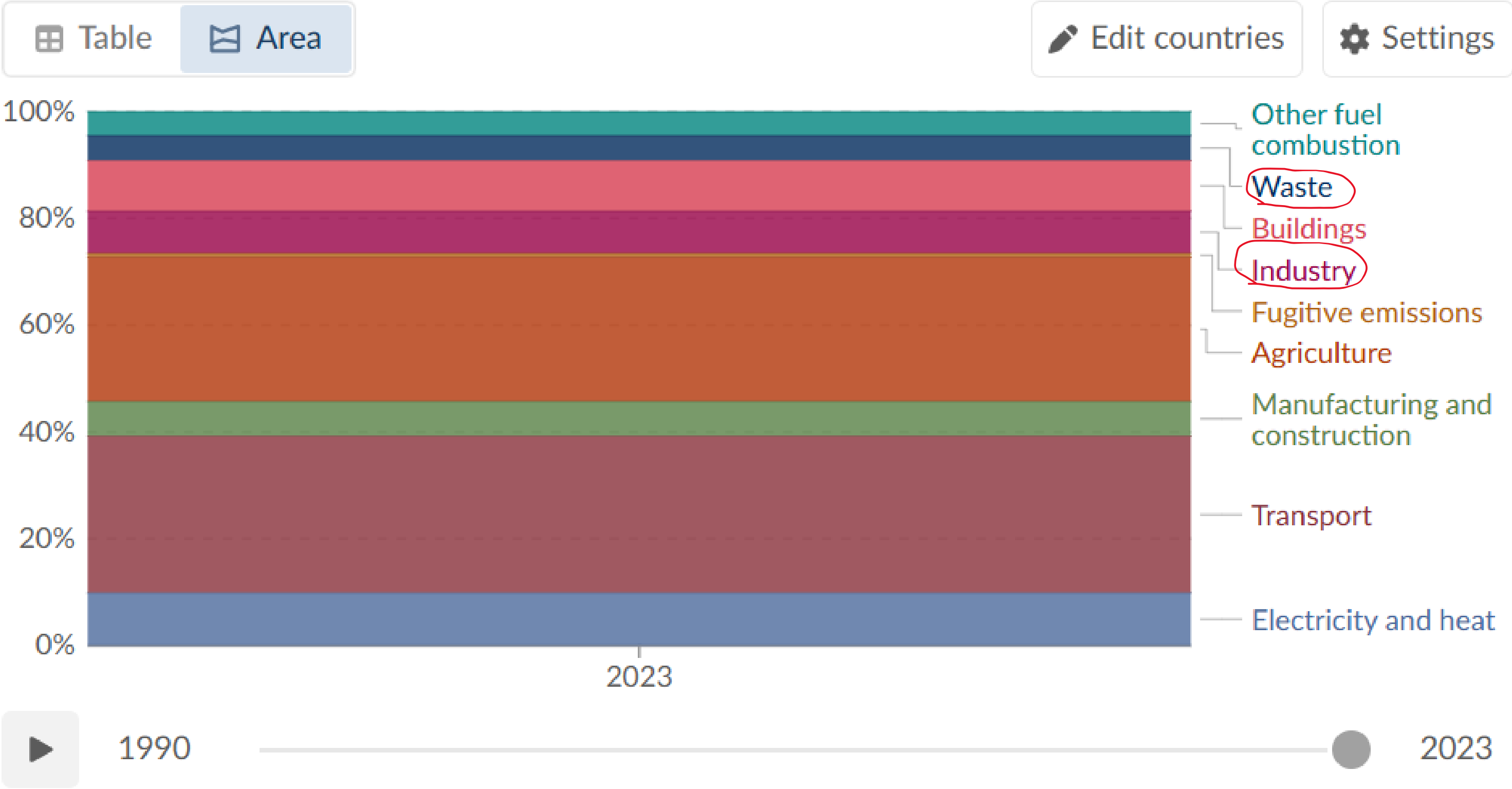
Fullscreen

Avots:
<https://ourworldindata.org/grapher/ghg-emissions-by-sector-stacked?stackMode=relative>

→

Greenhouse gas emissions by sector Latvia, 2023

Greenhouse gas emissions are measured in tonnes of carbon dioxide-equivalents over a 100-year timescale. Land-use change emissions are not included.

Data source: Climate Watch (2026) – [Learn more about this data](#)
OurWorldinData.org/co2-and-greenhouse-gas-emissions | CC BY

Download

Share

Fullscreen

Avots:
<https://ourworldindata.org/grapher/ghg-emissions-by-sector-stacked?stackMode=relative>

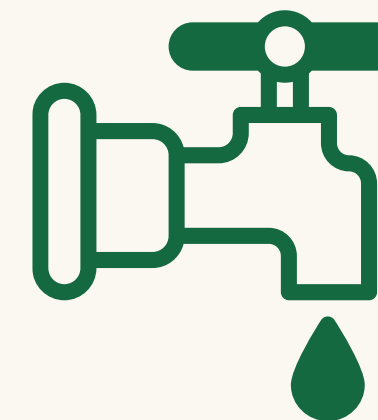
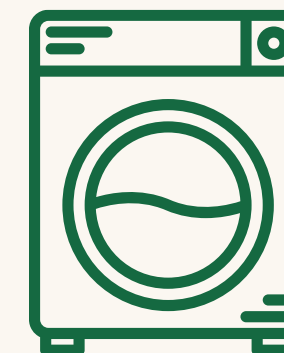
Kā aprites principus iedzīvināt savā
institūcijā/ klasē/ ģimenē?

Daži veidi, kā mēģināt izglābt pasauli

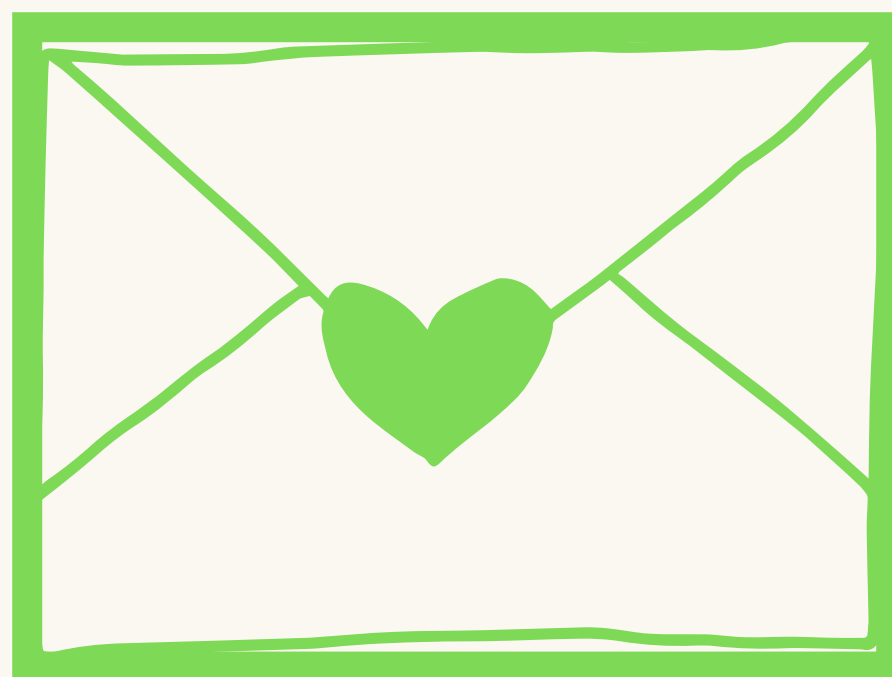
- Dodies uz veikalu ar sarakstu (jo sevišķi pārtikas produktiem)
- Lieto daudzreiz lietojamo ūdens pudeli (un atceries to izmazgāt :)
- Dāvini pieredzi un kopā pavadītu laiku
- Atsakies no internetveikalu jaunumu saņemšanas
- Iemācies / atsvaidzini zināšanas, kā salabot lietas

Mājasdarbs:

apņemties kādu aprites solījumu
nākamajām divām nedēlām

*If social media
didn't exist, would
you still dress the
way you do?*

IS FASHION REALLY ABOUT SELF-EXPRESSION,
OR IS IT ALL ABOUT SOCIAL VALIDATION?

@thesustainablefashionforum

Paldies par uzmanību!

www.bef.lv

www.padomapirmsperc.lv

www.zalabriviba.lv

www.zerowaste.lv

www.lietovelreiz.lv